

Sygnatura akt IV P 53/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 19 kwietnia 2021 r.

Sąd Rejonowy (...) IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Bulkowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Ciesińska

po rozpoznaniu w dniu 19-04-2021 r. (...) na rozprawie

sprawy z powództwa:

1. **B. K. (1),**
2. **A. S.,**
3. **T. A. (1)**

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w O.

o wynagrodzenie

1. oddała powództwa;
2. zasądza od każdego z powodów na rzecz pozwanego kwotę po 202,50 zł (dwieście dwa i 50/100) tytułem zwrotu kosztów procesu - kosztów zastępstwa procesowego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, do dnia zapłaty.

SSR Tomasz Bulkowski

Sygn. akt IV P 53/21

UZASADNIENIE

Powód B. K. (1) dnia 3 lutego 2021r. złożył pozew przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w O., w którym domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 742,85 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 lutego 2018r. Wskazał, że pracodawca 7.02.2018r. wypłacił tzw. trzynastkę pomniejszając ją o składki odprowadzone do ZUS na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, co łącznie dawało kwotę dochodzoną pozwem. Zdaniem powoda dokonanie potrącenia było nieuzasadnione, gdyż od 1.01.2018r. funkcjonariusze (...) (...) przestali podlegać obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, gdyż włączeni zostali do systemu zaopatrzeniowego właściwego dla służb mundurowych. Powód wskazał, że nie ma możliwości dochodzenia zwrotu należności od ZUS, albowiem przepisy ustawy o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego nie dają takich uprawnień.

Powództwa przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa (...) w O. z tytułu nienależnie potrąconych składek na ubezpieczenie społeczne od wypłaconego w lutym 2018r. trzynastego wynagrodzenia, wnieśli również powodowie A. S. i T. A. (1). Powód A. S. domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 636,85 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 7 lutego 2018r., zaś T. A. (1) kwoty 1151,45 zł również z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 lutego 2018r.

Pozwany wniósł o oddalenie wszystkich powództw, powołując w każdej ze spraw te same argumenty i domagając się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zdaniem pozwanego miesięczny system rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne decyduje o tym, że odnośnie dochodzonych przez powodów należności przysługujących za 2017r. należy stosować rozliczenia dotyczące całego roku 2017, nawet jeśli faktycznie wypłaty dokonano w roku 2018. Pozwany wnosil również o ustalenie, czy decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące powodów w przedmiocie ustalenia obowiązku naliczenia i przekazania składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc luty 2018r. z tytułu wypłaty nagrody rocznej za 2017r. są prawomocne. Zdaniem pozwanego prawomocne orzeczenia sądów dotyczące tych decyzji wiązałyby pozwanego (płatnika) i sąd orzekający.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie B. K. (1), A. S. i T. A. (1) są funkcjonariuszami (...) (...). Powodowie pełnili służbę w (...)w O..

(okoliczności niesporne)

Do końca 2017r. funkcjonariusze (...) (...)podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Od 1 stycznia 2018r., w związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji, agencji bezpieczeństwa wewnętrznego, agencji wywiadu, służby kontrwywiadu wojskowego, służby wywiadu wojskowego, centralnego biura antykorupcyjnego, straży granicznej, biura ochrony rządu, państwowej straży pożarnej i służby więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw z dnia 11 maja 2017 r., funkcjonariusze (...) (...)zostali wyłączeni z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i podlegali jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego.

(okoliczności niesporne)

W lutym 2018r. pozwany wypłacił powodowi nagrody roczne za rok 2017, przysługujące na podstawie art.242ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. o (...). Pozwany od wypłaconych nagród rocznych odprowadził składki na ubezpieczenie społeczne na zasadach i w wysokości określonej w ustawie z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

(okoliczności niesporne)

B. K. (1) przysługiwała nagroda roczna za 2017r. w wysokości 6093,99 zł. (...) w O. z ww. nagrody wypłaconej powodowi potrąciła i odprowadziła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne (ubezpieczenie emerytalne i rentowe) w łącznej wysokości 686,18 zł. Składka na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 56,67 zł nie została potrącona z nagrody rocznej należnej powodowi, lecz sfinansowana ze środków płatnika – pozwanego.

(wyliczenie wysokości nagrody rocznej i dokonanych potrąceń k.13-14)

B. K. (1) dnia 9 czerwca 2020r. wystąpił do pozwanego z wnioskiem o dokonanie zwrotu nienależnie potrąconych kwot z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne z wypłaconej nagrody rocznej za 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. dnia 1 października 2020r. wydał decyzję (...) stwierdzającą, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne B. K. (1) za miesiąc luty 2018r. z tytułu wypłaty nagrody rocznej należnej za 2017r. w związku z pełnieniem służby jako funkcjonariusz (...) (...)wynosi 6093,99 zł. Decyzja została doręczona powodowi jako ubezpieczonemu oraz pozwanemu, jako płatnikowi składek. Strony zostały pouczone o przysługującym prawie wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego (...) oraz terminie wniesienia odwołania. Decyzja została doręczona powodowi 6 października 2020r. i nie złożył on odwołania od ww. decyzji, w związku z czym z dniem 7 listopada 2020r. decyzja stała się prawomocna.

(wniosek k.5, decyzja k.8-9, pismo ZUS k.32, okoliczności niesporne)

A. S. przysługiwała nagroda roczna za 2017r. w wysokości 5655,87 zł. (...)w O. z ww. nagrody wypłaconej powodowi potrąciła i odprowadziła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne (ubezpieczenie

emerytalne i rentowe) w łącznej wysokości 636,85 zł. Składka na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości nie została potrącona z nagrody rocznej należnej powodowi, lecz sfinansowana ze środków płatnika – pozwanego.

(wyliczenie wysokości nagrody rocznej i dokonanych potrąceń k.8-9 akt (...) połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia)

A. S. dnia 5 lutego 2021r. wezwał pozwanego do zapłaty nienależnie potrąconych kwot z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne z wypłaconej nagrody rocznej za 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. dnia 29 września 2020r. wydał decyzję nr (...) stwierdzającą, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne A. S. za miesiąc luty 2018r. z tytułu wypłaty nagrody rocznej należnej za 2017r. w związku z pełnieniem służby jako funkcjonariusz (...) (...) wynosi 5655,87 zł. Decyzja została doręczona powodowi jako ubezpieczonemu oraz pozwanemu, jako płatnikowi składek. Strony zostały pouczone o przysługującym prawie wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego (...) oraz terminie wniesienia odwołania. Decyzja została doręczona powodowi 5 października 2020r. , natomiast odwołanie powód złożył 19 listopada 2020r. Sąd Okręgowy (...) w sprawie (...) postanowieniem wydanym dnia 21.12.2020r. odrzucił odwołanie ubezpieczonego (powoda). Postanowienie jest prawomocne z dniem 29.01.2021r.

(wezwanie k.7, odwołanie, postanowienie SO (...), potwierdzenie odbioru i zarządzenie k.3-4, 7, 19,20 akt sprawy (...) SO (...))

T. A. (1) przysługiwała nagroda roczna za 2017r. w wysokości 6160,79 zł. (...) (...) w O. z ww. nagrody wypłaconej powodowi potrąciła i odprowadziła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne (ubezpieczenie emerytalne i rentowe) w łącznej wysokości 693,70 zł. Składka na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości nie została potrącona z nagrody rocznej należnej powodowi, lecz sfinansowana ze środków płatnika – pozwanego.

(wyliczenie wysokości nagrody rocznej i dokonanych potrąceń k.5-6 akt (...) połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia)

T. A. (1) dnia 17 grudnia 2020r. wystąpił do pozwanego z wnioskiem o dokonanie zwrotu nienależnie potrąconych kwot z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne z wypłaconej nagrody rocznej za 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. dnia 28 stycznia 2021r. wydał decyzję nr (...) stwierdzającą, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne T. A. (1) za miesiąc luty 2018r. z tytułu wypłaty nagrody rocznej należnej za 2017r. w związku z pełnieniem służby jako funkcjonariusz (...) (...) wynosi 6160,79 zł. Decyzja została doręczona powodowi jako ubezpieczonemu oraz pozwanemu, jako płatnikowi składek. Strony zostały pouczone o przysługującym prawie wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego (...) oraz terminie wniesienia odwołania. Decyzja została doręczona powodowi 2 lutego 2021. i nie złożył on odwołania od ww. decyzji, w związku z czym z dniem 3 marca 2021r. decyzja stała się prawomocna.

(wniosek k.9, decyzja wraz z zpo k.27-30, pismo ZUS k.26, okoliczności niesporne)

Ustalony stan faktyczny nie był sporny i wynikał z dokumentów zgromadzonych w aktach, których wiarygodność nie była podważana. Wysokość dokonanych przez pozwanego potrąceń z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (emerytalne i rentowe) sąd ustalił na podstawie dokumentów w postaci wyliczeń, przedstawionych przez samych powodów. Dokumenty te potwierdzają twierdzenia strony pozwanej, że w przypadku powodów B. K. i T. A. wyliczenia zawarte w pozwach dotyczące wysokości dokonanych potrąceń są błędne. Z przysługujących powodom nagród rocznych nie dokonywano potrąceń na ubezpieczenie wypadkowe.

Nie budziło wątpliwości, że decyzje wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu nagród rocznych wypłaconych powodom za 2017r. są prawomocne. Decyzje te zostały doręczone powodom z pouczeniami o sposobie i terminie zaskarżenia, lecz nie zostały skutecznie zaskarżone. Powodowie zostali poinformowani o ustaleniach sądu w zakresie prawomocności decyzji i pomimo

zakreślenia terminu, nie złożyli dowodów przeciwnych, ani też nie przedstawili twierdzeń kwestionujących dokonane ustalenia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa nie były zasadne i podlegały oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie, wobec rozstrzygnięcia kwestii podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne powodów z tytułu nagród rocznych, ostatecznymi decyzjami administracyjnymi, należało ustalić jaki wpływ ww. decyzję mają na wynik niniejszego postępowania.

Wskazać trzeba, że w orzecznictwie sądów kwestia wpływu orzeczeń organów administracyjnych na rozstrzygnięcia sądów cywilnych była wielokrotnie analizowana. Powszechnie przyjmuje się zasadę uwzględniania przez sądy powszechne skutków prawnych orzeczeń organów administracyjnych. Zasada ta ma swoje źródło w prawnym rozgraniczeniu drogi sądowej i drogi administracyjnej, czego wyrazem są przepisy art.2§3 i art. 177 § 1 pkt 3 KPC oraz art. 16 i art. 97 § 1 pkt 4 KPA, a pod rządami Konstytucji RP z 1997 r. także w idei podziału władz (art. 10) oraz działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7) – uchwała SN z 9.10.2007r. III CZP 46/07.

Zasada powyższa nie ma zastosowania tylko wówczas, jeśli decyzja dotknięta jest wadami, które godzą w samą jej istotę jako aktu administracyjnego. Do takich wad zalicza się brak organu powołanego do orzekania w określonej materii oraz niezastosowanie jakiegokolwiek procedury lub oczywiste naruszenie zasad postępowania administracyjnego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1946 r. C.III.217/46 - OSN 1947, nr 1, poz. 25 z dnia 15 października 1951 r. C. 653/51 - OSN 1952, nr 3, poz. 75, z dnia 29 czerwca 1957 r. 2 CR 499/57 - OSPiKA 1958, nr 5, poz. 135, z dnia 27 sierpnia 1959 r. 1 CR 1051/58 PVG 1960, nr 2, str. 58, z dnia 4 listopada 1959 r. 2 CR 669/59 OSPiKA 1962, nr 4, poz. 106, z dnia 21 listopada 1980 r. III CZP 43/80 - OSNCP 1981, nr 8, poz. 142, z dnia 21 września 1984 r. III CZP 53/84, z dnia 27 listopada 1984 r. III CZP 70/84 - OSNCP 1985, nr 8, poz. 108, z dnia 9 listopada 1994 r. III CRN 36/94 - OSNCP 1995, nr 3, poz. 54, z dnia 7 kwietnia 1999 r. I CKN 1079/97 - OSP 1999, nr 12, poz. 220). Nie budzi wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie opisane sytuacje nie miały miejsca. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając decyzje działał w ramach ustawowego umocowania, a w innych sprawach funkcjonariuszy celno – skarbowych sądy powszechne rozpoznawały odwołania, wydając rozstrzygnięcia, w tym postanowienie o przedstawieniu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości interpretacyjne (postanowienie SA (...) z 10.02.2021r. w sprawie (...)).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał pogląd, że sąd w postępowaniu cywilnym nie jest uprawniony do kwestionowania decyzji administracyjnej, w szczególności - pod względem jej merytorycznej zasadności i jest nią związany także wówczas, gdy w ocenie sądu decyzja jest wadliwa (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1938 r. C.I 1432/37, PN 1939, nr 2, str. 19, z dnia 4 listopada 1938 r. C.II 1625/37, SPO t. I, p. 97, z dnia 27 września 1948 r. C. 574/48, PN 1949, nr 3 - 4, str. 324, z dnia 2 stycznia 1962 r. 4 CR 445/61 - OSNCP 1963, nr 4, poz. 82, z dnia 12 maja 1964 r. II CR 185/64 - OSNCP 1965, nr 3, poz. 41, z dnia 6 marca 1967 r. III CR 402/66, Inf. Pr. 1967, nr 6, poz. 10, z dnia 3 lutego 1976 r. II CR 732/75 - OSNCP 1976, nr 12, poz. 263, z dnia 18 listopada 1982 r. III CZP 26/82 - OSNCP 1983, nr 5 - 6, poz. 64, z dnia 27 września 1991 r. III CZP 90/91 - OSNCP 1992, nr 5, poz. 72, z dnia 9 listopada 1994 r. III CRN 36/94 - OSNC 1995, nr 3, poz. 54, z dnia 24 maja 1996 r. I CRN 67/96, z dnia 30 czerwca 2000 r. III CKN 268/00 - OSNC 2001, nr 1, poz. 10, z dnia 16 maja 2002 r. IV CKN 1071/00 - OSNC 2003, nr 9, poz. 120, z dnia 12 marca 2004 r. II CK 47/03 Biuletyn IC 2004, nr 10, str. 34, z dnia 28 lipca 2004 r. III CK 29 6/03 - Biuletyn SN 2005, nr 1, str. 11, z dnia 19 listopada 2004 r. V CK 251/04, z dnia 30 stycznia 2007 r. IV CSK 350/06).

Powtórzyć należy za Sądem Najwyższym, że ugruntowany jest pogląd, iż sąd w postępowaniu cywilnym obowiązany jest honorować stan prawny wynikający z osnowy ostatecznej decyzji administracyjnej, chyba że decyzja została wydana przez organ niepowołany lub w zakresie przedmiotu orzeczenia bez jakiegokolwiek podstawy w obowiązującym prawie materialnym względnie z oczywistym naruszeniem reguł postępowania administracyjnego. W tych ostatnich

przypadkach sąd nie jest związany decyzją administracyjną, ponieważ jest ona bezwzględnie nieważna (nieistniejąca prawnie) i jako taka - pomimo jej formalnego nieuchylenia - nie wywołuje skutków prawnych, co na użytek rozpoznawanej sprawy sąd cywilny władny jest samodzielnie ocenić (powołana uchwała SN z 9.10.2007r. III CZP 46/07).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art.83ust. 1 pkt 3 ustawy z 13.10.1998r. o systemie społecznym wydał decyzje ustalające, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne powodów za luty 2018r. są należne im nagrody roczne. Stronami tego postępowania byli zarówno powodowie, jak i pozwany będący płatnikiem składek. Płatnik składek na podstawie ostatecznych decyzji miał zatem obowiązek dokonać potrącenia z wypłaconych powodom nagród rocznych, składek na ubezpieczenie społeczne. Wskazać trzeba, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne są należnościami publicznoprawnymi. Pozwany w tym wypadku występował w charakterze pośrednika pomiędzy ubezpieczonymi (powodami) a ZUS, przekazując należne składki od wypłaconych powodom nagród rocznych.

Powodowie uważając, że stanowisko płatnika, zbieżne ze stanowiskiem ZUS zawartym w decyzjach, jest nieprawidłowe mieli możliwość złożenia odwołania. Powodowie z tego prawa nie skorzystali i decyzje określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stały się ostateczne. Pozwany, jako płatnik składek miał zatem prawny obowiązek potrącenia i przekazania składek do ZUS od należności wypłaconych powodom. Bez znaczenia jest, że potrącenia dokonano przed wydaniem decyzji przez ZUS, gdyż obowiązek przekazania składek wynikał z przepisów prawa. Prawidłowość interpretacji przepisów dokonanej przez płatnika, został potwierdzony w decyzjach ZUS, które są ostateczne i którymi sąd w niniejszym postępowaniu jest związany. Ustawodawca dał powodom możliwość kwestionowania prawidłowości interpretacji dokonanej przez organ rentowy. Powodowie z prawa tego nie skorzystali, gdyż nie złożyli skutecznych odwołań od decyzji.

Przedmiotowe postępowanie nie służy badaniu prawidłowości wydanych decyzji. Sąd w oparciu o art.2§3 i art. 177 § 1 pkt 3 KPC oraz art. 16 i art. 97 § 1 pkt 4 KPA, a także zasadę podziału władz wynikającą z art. 10 Konstytucji RP oraz działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP) jest związany wydanymi decyzjami. Tym samym nie jest uprawniony stwierdzić, że wypłacone nagrody roczne nie stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, a co za tym idzie płatnik (pozwany) nie powinien dokonywać potrącenia składek i przekazywać ich do ZUS, lecz potrącone należności przekazać powodom.

Uwzględniając powyższe okoliczności, sąd oddalił powództwa.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił art.98§1 i 3 kpc w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r. poz.1804). Powodowie przegrali procesy, a nie pojawiły się jakiegokolwiek okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania ich zwrotem kosztów na rzecz pozwanego.

sędzia Tomasz Bulkowski